

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Æstiva - A Dominica SS. Trinitatis, ad Dominicam decimamquintam
post Pentecosten

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Non minùs peccat, qui non satis, quàm qui nimis Deum scire vellet.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44226

Deus suus, respondent que negativè omnes, non sumus Deus tuus? Quod perinde est ac si dicerent; non sumus principium tuum, non sumus finis tuus, non sumus bonum tuum, Quod in nobis quæris, quære illud supra nos, ne si nos simul ames, minus purè Deum ames. O vox amabilis!

Quintò denique, quod praxim dilectionis apprimè facit; sicut illa est admodum facilis ad Deum cognoscendum via, cum id solum negatur esse, quod revera non est: sic placet ad eum diligendum, nihil accommodatius, quam ut creaturis negetur affectus qui negari debet, Interroga te ipsum quid ames? si respondere possis, non terram, non aërem, non aurum, non honorem non quidquid creatum est, tunc profectò Deum faciliùs diliges, nam sine amore non potes vivere, unde si creaturis amorem negaveris, tunc quem ames, solus Creator supererit, dicetque cum Davide, *Quid mihi est in celo & à te quid volui super terram? Deus cordis mei & pars mea Deus in æternum.*

2f.72.

Quòd si te à creaturis amandis illectum sentis, dic illis, dic audacter, non estis Deus meus, non estis bonum meum, non estis mea requies, non hoc estis quod quæro, cum quæro diligere, Quid proclivius? quid expeditius? si quid diceretur positivè faciendum, excusare forsitan posses sed cum in negatione totum sit positum, quid excusabis? Neque verò putes hac praxi solum evitari malum & nullum agi bonum: nam sic, ut dictum est, Creaturis negando affectum, amoris

ille actus est quem appetitativum dicunt, & qui tanti est pretij, ut valore & merito cæteris etiam præponderare dicatur actibus. Hoc est uno verbo rectè amare, hoc est quod se serò fecisse deplorabat S. Augustinus, hoc est, quod se tandem singulari Dei dono affectum prædicabat; Serò se amari pul. *britudo tam antiqua & tam nova, serò te amavi; Ecce insus eras, & ego foris te querebam, & in ista formosa qua fecisti, deformis iruebam. Mecum eras & tecum non eram. Ea me sequebantur longè à te, quasi in te non essent, non essent. Vocasti & clamasti & rupisti surditatem meam. Coruscasti, splendisti, & fugasti cæcitatem meam. Fragrasti & duxi spiritum & anhelasti sibi. Gustavi & esurio & sitio. Tetigisti me & exarsi in pacem tuam, Quasi diceret, utrumque simul, ex divino munere accidit, ut cum negarem sensibus quod ex cupiditate appetent, Deus omnino sensu suavior sese tum mihi sic communicaret, ut qui hanc velit participare suavitatem, id præsertim contendat ut neget suis sensibus, quod hic cupidius appetunt. Quod & paulò prius non minùs gratè dixerat, Quàm suave mihi subito factum est carere suavitatibus nugarum, & quas amittere metui fuerat, jam dimittente gaudium erat. Ejicisti enim eas à me, veritas & summa suavitatis: esiebas & intrabas pro tua omni voluptate dulcor, sed non carni & sanguini omni luce clarior, sed & omni secreto interior: omni honore sublimior, sed non sublimibus in se.*
Vide in 1. parte, Feria 3. Hebd. 3. in Adventu & die 2. Januarij.

1.10.c.27.

1.9.c.3.

E O D E M D I E.

AD HÆC, AVT SIMILIA SCRIPTURÆ VERBA.

Exaltate illum quantum potestis. Ecclesi 43.

Huius rei gratia flecto genua ad Patrem D. N. Iesu Christi, ut possitis comprehendere cum omnibus Sanctis quæ sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum. Ephes. 3.

VERITAS PRACTICA.

Non minùs peccat qui non satis, quam qui nimis Deum scire vellet.

RATIO EST, quia qui nimis Deum scire vellet, idcirco peccare diceretur, quia statutum sciendi Haydenus Pars tertia,

modum sive regulam non servaret.

Sed qui non satis Deum scire vellet, non servaret etiam statutam sciendi regulam.

Ergo non minùs peccat qui non satis, quam qui nimis Deum scire vellet. Quod quam sit commune multum & damnosum, patebit ex discursum.

B

I. Purc.

I. PUNCTUM.

Psal. 75.

Osee 4.

H. 5.

Mal. 2.

1. Reg. 2.

2. Cor. 8.

CUM Pfaltes Regius aperte dixerit, notum in Iudaea Deum, & in Israel magnum nomen eius; quid est quod ille Propheta Oseas, qui ex primis prophetis memoratur, hinc potissimum Israelitas arguit, & futurum cum illis iudicium Domino vehementer denuntiat, quod non sit veritas, & non sit scientia Dei apud illos? Nonne hoc mirum dictu & auditu, cum apud illos solos esset Dei scientia? Responderi forte posset Prophetam alloqui separatum Israelitas qui ad idola defecerant: sic enim ait, *audite Verbum Domini filij Israel*, Sed cum paulo post dicat univertim in terra non esse Dei scientiam, manifeste patet non ad solos Israelitas, sed simul ad Judaeos omnes sermonem facere, unde & apud Prophetam alium, haec est Dei vox conquerentis, *propterea captivus est populus meus; quia non habuit scientiam.*

An vero dici posset, quae Davidis & primorum Judaici regni temporum vigeret scientia, sic paulatim extinctam vel sopitam esse, ut vix scintilla restaret ulla; Sed id cogitare vetat, quod nondum deessent sacerdotes quorum labia custodirent scientiam, & ex quibus ore lex requireretur.

Dicendum itaque videtur aptius, quod non esset scientia Dei practica, non esset in praxi scientia quam de Deo haberent, non sicut Deum noverant, ita glorificarent & timerent, quod ex eo vel maxime patet, quia statim ad defectum scientiae Propheta jungit hanc peccatorum congeriem: *maledictum & mendacium & homicidium & furtum & adulterium inundaverunt.* Quasi diceret, hoc est nescire Deum, sic peccare: quod expressè de filiis Heli dicitur, qui cum sacerdotes essent, quia tamen pravi erant & impij, dicuntur filij Belial & nescientes Dominum. Nonne hoc ipsum est quod evidenter significat Apostolus, qui postquam dixit *omnes habere scientiam*, mox paucis interjectis, *sed non in omnibus*, inquit, *est scientia.* Quasi diceret, quod his praesertim nimis patet temporibus, quam multi sunt qui de Deo ac divinis nimis scire appetunt, tam pauci sunt qui satis velint, quo scilicet modo & sine sciendum est. Peccant illi excessu, defectu isti; nec minus forte peccatum est iste defectus, quam ille excessus; quod quia vix credi posset, idcirco praecipue proposita veritas in id incumbit, ut demonstrat, non minus vana peccata qui non satia, quam qui nimis de Deo scire vellet.

Sic autem facile demonstratur, si advertas

quid sit, quamobrem peccet qui plus nimio de divinis scire velit. Nonne hinc peccatum oritur, quod statutam unicuique de divinis sciendis regulam ac praescriptum modum non servet? Nam cum habenda de re quavis scientiae sit virtus aliqua moderatrix, quae nimium discendi appetitum temperet; quanto id magis exigitur in divinis, ubi facilius est labi, & ubi lapsus est perniciosior? Sicut qui mel multum comedit, non est ei bonum, inquit Sapiens, qui scrutator est Majestatis opprimetur a gloria. Quod & alibi sic apertius: *altiora te ne quaesieris, & fortiora te ne scrutatus fueris, sed qua praecipit tibi Deus, illa cogita semper, & in pluribus operibus eius ne fueris curiosus.* Quod & serio graviterque sanctus Apostolus: *Dico enim per gratiam qua data est mihi, omnibus qui sunt inter vos, non plus sapere quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem; & unicuique sicut divisit Deus mensuram fidei; Quid clarius? unde sanctus Augustinus, sapite ad temperantiam; temperantia autem, inquit, est modus & temperamentum quo quisque uti debet, ut inter suos sermones se coerceat.*

Quapropter qui hos excedit terminos, peccat, quia discedit ab illius virtutis medio, cujus erat ipsum suis continere terminis, quos extra non nisi praecipit in virum ruat. Deus scientiarum Dominus est, & ipsi preparantur cogitationes. id est, tantum scire de Deo nos oportet quantum ipse velit; temeritatis est plura scire velle, quam velit: perverlus ille est discendi & sciendi appetitus, quo primi nostri progenitores elusi sunt, quam longe sapientior noster Apostolus, qui de te ac de tuis: *Nos autem, inquit, non in mensuram gloriamur: sed secundum mensuram regula qua mensus est nobis Deus.* Audi curiose perscrutator rerum divinarum; audi Apostolum profitemem sibi statutam esse regulam, imo & mensuram regula quam non sit ausus praeteregre: tu vero nullis te coerceri sine limitibus, sed quod te feret impetus, audebis arcana illa, quae non licet homini loqui, quae soli Deo nota sunt, velle scrutari? O praesumptio nequissima, unde creata es operi eandem malitia!

II. PUNCTUM.

SED qui non satia etiam de Deo scire vellet, non illam servaret regulam & mensuram sciendi. Nam quid est non satia scire velle, nisi non velle, quod te Deus scire velit, nisi non velle quod possis & quod debeas scire? Sicut enim nimis velle non aliter intelligitur, quam velle plusquam possis & debeas, seu plusquam Deus velit:

sic

2. 2. q. 163.
De studio
scitae.

Prov. 25.

Ecclesi. 3.

Rom. 12.

Eph. 47.

1. Reg. 26.

2. Cor. 10.

Ecclesi. 37.

hic planè non satis velle dicendus est, qui non velit, quod velit Deus, qui non velit quod possit & quod debeat: *Qui dixerunt Deo, recede à nobis, scientiam viarum tuarum nolumus.* Cum enim divina voluntas sit regula sive mensura, qua se quisque metiatur, ut de Deo discat & sciat quod sibi sciendum est, profectò non minus illam violat regulam quilibet intra divinam voluntatem agat, quam qui supra se efferat: defectus enim est, quòd à mensura seu à medio & à regula perinde disceditur, atque excessu. Unde jam supra S. Hieronymus: *In virtutibus, inquit, nec hyperbajes nec ellipses, nec plus nec minus, sed omnia temperata.* Et si à recta via paulum declina veru, non interest utrum ad dexteram vadas an ad sinistram, eum verum iter amiseru, Et sanctus Gregorius Nazianzenus, *Virtutem excessus & defectus peraque labefaciunt, non secus ac regulam additio aliqua vel subtrahitio.*

Job. 21.

In Isaiam 6. 52.

Orat. 26.

In Joan. 2. 3.

Quamobrem unicuique particulatim attendendum, quid sibi forte deficit ex illa divina scientia, cujus defectu non modo fides in credendis, sed fidelitas in observandis Dei mandatis langueat, unde graviore in peccatum lapsus manifestè contingant. Nam sicut dilectus ait Discipulus, *Qui dicit se nosse Deum & mandata eius non custodit, mendax est: Et rursum omnis qui peccat non cognovit eum:* Sic planè qui nollet Deum sicut potest & debet nosse, non peccaret tam abruptè saltem, tam frequenter & obstinatè. Nam qui Deum novit, novit quid sit peccatum, novit gravitatem, sentit eius pondus, pertimescit eius perniciem, & tandem illud discit fugere quasi à facie colubri.

Discendum itaque diligentius peccatori quid sit Deus quem offendit, qualis quantusque sit in quem tam audacter peccat: & discendum non more Philosophico, non modo Metaphysico & abstracto à sensibus, qualis solet in Schola tradit: sed faciliori quadam & sensibili disciplina quam subministrat Apostolus: *Us possit, inquit, comprehendere cum omnibus Sanctu qua sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum:* Per has enim quatuor quas vocant positionum differentias satis vulgo notas, sic invisibilis & immensus exhibetur, ut ipsis propedum oculis cerni & manibus atrectari videatur: unde Apostolus non timuit verbum illud usurpare, quod alioquin liberius & audacius crederetur, quomodo enim possimus illum comprehendere, qui comprehendendi non potest? At responderetur non potest quidem Deus perfectè, ut in se est, comprehendere;

sed quantum potest à nobis, tunc compræhenditur, si per illa quatuor consideretur.

Est verò aliud in illo verbo *compræhendere* non minus observandum: nam intellectum non ita proprie spectat quam voluntatem: non tam ad nudam & simplicem de Deo referendam cognitionem, illo excitamur verbo, quam ad affectum ex illa Dei cognitione perimovendum, & ita totum animum persuadendum, ut effectus inde tandem sequatur: atque id compræhendatur & teneatur, quod tanquam finis quæritur: nempe cultus Dei & salus animæ, vel quidvis particularius eo spectans. Sic expressè S. Bernardus: *Ascendamus quadrigam istam, ut pote infirmi & imbecilles, indigentes tali vehiculo, si forte vel sic apprehēdamus in quo apprehensum est, id est, huius ipsius vehiculi rationem.* Nam hoc montu habemus ab ipso auriga & primo curru huius exhibitore, ut studeamus comprehendere cum omnibus sanctu, qua sit longitudo, latitudo, sublimitas & profundu. Compræhendere dixit non cognoscere, ut non curiositate contenti scidit, tota cura fructu inhiemus, Non in cognitione est fructus sed in compræhensione, alioquin scienti bonum & non facienti, ait quidam, peccatum est ei. Et ipse Paulus alio loco, sic currite, inquit, ut compræhēdatu. Quod à paulo post fultius explicat, ut 3. puncto videbitur.

Lib 5. de consid. c. 13.

1ac. 4. 1. Cor. 9.

Neque verò etiam putandum est, quod quæcunque quaternario illo Apostolico recensentur, sint unicuique omnia perdiscenda, sed ex multis quæ proponuntur, satis fuerit illa ut quibus assumat, quæ sibi aptiora videbuntur, ut cum divina gratia dicat à malo declinare & bonum facere. Iste est finis instituti de Deo nostri discursus, & hic eius ordo, ut quæ ipse Apostolus exhibet ordinem religiosè observantes, divinā prius essentiam, tum notiora eius attributa in singulis quatuor gradib⁹ pari adoranda cultu considerem⁹.

Prima est latitudo, & prima quæ in considerationem venit, divinæ essentia latitudo, ipsa est immensitas qua ubique locorum præses existit; Nunquid non calum & terram ego impleo, dicit Dominus; Deinde verò, si S. Bernardo credimus, immensa est illa charitas, qua nihil odit eorum qua fecit; qua solem suu oriri facit super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos; qua non modo animi affectione sed & cognitione excedit, adijcens Apostolo & dicente, scire etiam supereminens scientia charitatem Christi. Deniq; tanta est divinitatis latitudo, quanta est omnium perfectionu infinitas, Contēplare quidquid ubivis est eximiu & singulare, quidquid admirandū & illustre, quid-

1er. 23.

1. 5. de con. sid. c. 13.

Is. 40.

perfectum & in quovis genere absolutum, sic totū plene Deus possidet, nihil prorsus, quod rationem boni habeat, illi desit, creataque omnia cum illo comparata, quæcunque sint, quasi non sint. *Eecce gentes quasi strilla situla & quasi momentum statera reputata sunt. ecce insula quasi pulvis exiguus, omnes gentes quasi non sint, sic sunt coram eo quasi nihilum & inane reputata sunt et*

Quod si ad singulas descendere velis perfectiones, sic dices. omnipotentia latitudinem non alijs circumscribi terminis, quam omnium planè rerum, quæ cum non sint, possunt à Deo fieri, aut quæ cum sint, possunt ab eo destrui. Sic dices sapientiam tali patem potentia, cum quidquid potentia faciat, conferret sapientia. Nec minorem dices scientiam, quæ quidquid potest esse, intelligit; & quidquid potest intelligi, comprehendit. Sicut verò ad sanctitatem nihil addi potest, sic neque detrahi. Et sicut ad omne mali genus depellendum sese diffundit misericordia, sic ad omne largiendum bonum se divina proterdit bonitas, qua si forte peccator abuteretur, ubicunque tandem peccet, ibi Deus, ibi iustitia tam integra, tam incorrupta, tam inviolabilis, ut nullum quantumvis læve piaculum non sit expiandum. Denique pulchritudo tanta, cuius unius visio beatos reddat; cuius unius privatio, poenam quam damni vocant, invehat.

Ps. 47.
Ps. 144.
Ps. 146.

Nonne revera *Magnus Dominus & laudabilis nimis*? Nonne is revera est, cuius *Sapientia non est numerus, cuius magnitudinis non est finis*? Et tamen hunc peccator non veteris offendere: tanta tu audes magnitudini te opponere; tantam aspemari bonitatem, tantam desiderare iustitiam! Undenam putas dicitur, *latum Dei mandatum nimis*, nisi quia divinam latitudinem ita quodam modo participat, ut quantum huic debetur cultus, tantus divinis observandis mandatis esset adhibendus, aut quanta est mandatorum Dei despectio, tanta divinæ magnitudinis sit violatio.

Ps. 118.

Latitudini porro longitudinem proximè jungit Apostolus, de qua hoc unum sufficit dicere, quod quanta quanta est æternitas, tanta est divinæ longitudo essentia, tanta est divinarum omnium perfectionū longæ vitas, tanta est omnipotentia, tanta sanctitas, tanta misericordia, bonitas, iustitia, pulchritudo; nullum ut unquam sit temporis aut loci spatium, quo vel Deus inceperit esse quod est, vel quo desinat esse quod semper est, semper magnus, semper iustus. *A saculo & usque in saculum tu es Deus.*

Ps. 59.

Quam longè peccator talleris, cum uno tibi

licere loco vel tempore peccatum putas, quasi Deus non illo tam præsens & iustus esset loco vel tempore! sunt ista maxime quæ provocare dicuntur oculis Majestatis eius, ut sciant omnes omni Deum colendum spatio; *Dixerunt enim, dereliquit Dominus terram, & Dominus non videt. Igitur & meus non pariet oculis, neque mirerebor: viam eorum super caput eorum reddam.*

Ezech. 9.

Tertio sequitur altitudo, quæ si tamen attentè consideretur, prima videri possit quæ nos à peccando deterreat: ipsa est enim divina majestas, ipsa est absoluta summa, suprema, independent, & à qua omnes necessario creaturæ pendunt, dominatio. *Eecce ego Dominus Deus universa carnis; nunquid mihi difficile erit omne verbum?* Dominus est, Dominus inquam tanquam tamque alti & supremi dominij, ut cum de eundis hominibus vel Angelis quidquid buerit ordinavit, hoc unum diei possit: *Dominus est, quod bonum est in oculis suis, faciat. Quis enim dicit tibi, ait Deo Sapiens, Quid fecisti? aut quis stabit contra iudicium tuum? aut quis in conspectu tuo veniet vindicare iniquorum hominum, aut quis tibi imputabit si perierint nationes quas tu fecisti?*

Ier. 32.

1. Reg. 3.

Sap. 12.

Habent verò singulæ perfectiones Sublime proprium aliquid quod miremur. Potentia talis est, nulli ut liberæ creaturæ vim inferat; nulla ut illi etiam creatura possit obistere. Sapientia mundum moderantis ea est suavitas conjuncta forti udini, ut suis omnia relinquat motibus, quasi nil ageret; sic tamen agat cū omnibus, quasi non requiesceret. De perfecta Dei scientia dubitarunt Pagani, ne si facerent Deum scientem omnium, facerent eum malum, ut qui non arceret mala quæ præferret. Verum in hoc vel maxime mirabilis divinæ est altitudo scientiæ, quod ira quævis futura mala prævideat, ut neque humanae libertati sicut jam dictum est, neque divinæ sanctitati possit officere talis prævisio. Hæc est videlicet *altitudo divinarum sapientia & scientia Dei*, quam potissimum mirabatur Apostolus. Nonne verò in sanctitate oportet inesse aliquid altius & sublimius quam cogitari possit, cum in ea demiranda toti sint nobiliores Spiritus; neque unquam ab illo cessent triflagio celebrando, *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus exercituum*? Quid porro altius illa bonitate & misericordia quæ dat omnibus affluenter, cum nulli quidquam debeat; quæ cū omnia dederit, nihil impropere; quæ sua cōpensat dona; cui tardius videtur dare, quàm peccatori recipere quæ se denique

Rom. 12.

que totam tam multis effundit donis & modis, quam quisque velit frequentius in apertis & palam obvis illam haurire Sacramentis? Ac tandem sicut divina fruitione nihil homini potest contingere beatius, nihilve altius, nonne hinc evidenter patet, quam sit sublimis corona iustitiæ quæ cuiusque meritis redditur, quam sit excelsa illa iustitia, quæ nostra hæc exigua promerita tantæ æstimat talique compensat præmio, qualis est ipsius Dei possessio.

Denique quod in tanta divinarum perfectionum altitudine singularem habet admirationem, sic altus & sublimis est Deus, ut humilia & demissa potissimum respiciat, seseque quodammodo his adjungat; excelsa verò & tumentia peccatorum corda, quasi non videat, sic aspernatur. Videte, inquit S. Augustinus, videte magnam miraculorum: *Altus est Deus, erigit te, & fugit à te: humilias te & descendit ad te. Quare hoc quia excelsus est & humilias respicit, & alta de longè cognoscit, Humilia de proximo respicit ut attollas; alta, id est superba, de longè cognoscit ut deprimat.* Hocne peccator intelligit, hocne superbis cogitat, qui toties contra Deum intumescit? Nollet profecto, nollet sic deprimi, si Deum ita nosset superbos deprimentem, unde apud Sapientem in Proverbis: *Superbus & arrogans vocatur indoctus; Nescit quippe de Deo. quod si sciret, non ita forte superbus esset & arrogans.*

Sed quod quantum restat, prosequamur. Profundum est, quod in divina essentia dicitur ipsa eius incomprehensibilitas, In potentia, potestas operandi quidquid velit ex nihilo, & ex tanta facilitate quanta id velit, dixit & facta sunt. In sapientia, divinorum illa est abditæ judiciorum abyssus, quam nullus possit creatus penetrare intellectus. *Judicia tua, abyssus multa.* In scientia, *virius est ille sermo Dei & efficax & penetrabilior omni gladio ancipiti, & pertingens usque ad divisionem animæ ac spiritus, compagum quoque ac medullarum, & discretor cogitationum & intentionum cordis.* Et non est ulla creatura invisibilis in conspectu eius, omnia autem nuda & aperta sunt in oculis eius, quasi qui rerum omnium anatomem & dissectionem faciat, hoc Græca innuit dictio. Sed cur sermo Dei dicitur divina hæc scientia? Quia nempe solius Dei est de his loqui, prout revera sunt, quia magis profunda sunt, quam ut possint intelligi vel exprimi; unde sapienti David; *Non est sermo in lingua mea Ecce Dominus, tu cognovisti omnia, novissima & antiqua; mirabilis facta est scientia tua ex me,*

confortata est, & non potero ad eam.

In sanctitate verò profundum est ipsa Divinitatis natura, quæ sola ex se tanquam ex fundo suo habet ut sit sancta & perfecta, cum ex cæteris omnibus Sanctis nullus sit, cuius natura sit sanctitas, & cuius proinde sanctitas non aliunde proveniat, nempe ex illo divinæ sanctitatis profundo, unde quantumcunque derivetur in alios, nunquam tamen exhauritur. *Deus solus justificabitur.* ait Sapiens, id est, ille solus expers per sese totius probri & vitij. In iustitia porro qualem tandem illud punitionis & vitæ profundum, quo ab una culpa tot absorberentur Angeli, & unde ut possent homines erui, Deum oportuit fieri hominẽ, dira pati & mori; quo certè in profundo iustitiæ, late & patet profundum bonitatis ac misericordiæ circa humanum genus ita redemptum. Latet quidem quantum ad causam, quæ nulla potest esse præterquàm ipsa divina bonitas; patet porro quantum ad effectum, qui tam profundus est & intimus, ut quidquid est animarum penitus, eò se magis inferat. In divina denique pulchritudine quæ beatos facit, profundum quidem dici posset quod beati vident, quia sic illud vident, ut sine ullo fastidio videntes saturentur: sed verius dicas, illud esse profundum, quod Beati non vident, quia quantumcunque de Deo, videant in ipso Deo, tale tamen hoc est Dei profundum, ut restet semper infinitum videri, quod solus videt Deus. *Abcondes eos in abscondito faciei tus.*

Hæc sunt ex multis pauca, quæ cum de Deo sciri possint & debeant, ex illa saltem parte, quæ refræmandis cupiditatibus & cavendis peccatis est unicuique particulatim necessaria, nonne qui nolit ea scire, non satis de Deo scire velit? Et nonne is, qui non satis deo scire velit, non servat regulam & mensuram sciendi, quam statutam vidimus, ut quantum velit Deus, seu quod idem est, quantum quisque potest & debet, tantum scire velit? *Fili mi, scito Deum patris tui, & servito ei corde perfecto, & animo voluntario: omnium enim corda scrutatur Dominus, & universas mentium cogitationes intelligit.* Quasi diceret David, scito Deum, non ut illum scias, sed ut ei servias; & quantum necesse est scire, ut ei servias; tantum necesse est illum scire. Neque tibi fingas te satis illum scire, nisi ei servias, nam ille novit omnia; & quidquid dicas, probe intelligit an verè dicas. Vel sic interpretare: ut Deo servias, hoc in primis de Deo scire debes, quod omnium corda scrutatur & universas cogitationes intelligit;

Ser 175. de Temp.

Prov. 21.

Pf. 35. Heb. 4.

Pfal. 138.

Ecclesi. 18.

Pfal. 30.

1. Par. 28.

ficenim à peccando deterberis; aut nisi hæc de Deo scias & cogites; quidquid aliud noris, non satis de Deo scies, quia non illud scies quod est tibi maxime opportunum ut ei servias. Hoc est quod dolebat Christus Dominus: *Pater iusto, mundus te non cognovit.*

Ioan. 17.

III. PUNCTUM.

Hinc ergo manifestè patet, *Quod non minus errat, non minus peccat, qui non satius, quam qui nimis Deum scire vellet.* Nam si propterea peccet, qui nimis scire desideret, quod mensuram sciendi violet, nonne ab illo etiam violatur, qui non satis scire curat? Nonne in medio sistit illa mensura? Nonne ex æquo medium deseritur, si non satis coneris ut attingas, aut si supra quam oportet, effertaris? Nonne dextra perinde cavenda est ac sinistra volenti medium tenere iter? hoc utrumque videtur Sapiens ad rem nostram opportunè complexus, cum dixit, *Qui altam facit domum suam, quarit ruinam; & qui evitat discere, incidet in mala.* Nam quocunque modo quis supra suum statum molitur aliquid grandius, is altam dicitur facere domum suam; quod profectò is facit, qui de divinis Mysteriis plura & sublimiora, quam ferre possit humanum ingenium, disceptare aggreditur, neque alium suæ temeritatis exitum expectare potest quam ruinam fidei pietatis & salutis. Qui autem evitat ea discere, quæ divinum timorem & amorem pariunt seu nutriunt, manifestè incidet in ea mala & peccata, quæ non nisi timore vel amore Dei cohibentur.

Prov. 17.

Ecol. 1.

Ier. 2.

Nonne qui sine timore est non iustificabitur, id est, non erit sine peccato? At nonne is sine timore est, qui nescit non quidem illa omnia quæ de Deo commemorata sunt, sed horum unum aliquid, quo discat magis colendum & timendum Deum, quam vulgo colitur & timetur? Scito & vide quia malum & amarum est reliquisset Dominum Deum tuum, & non esse timorem mei apud te, dicit Dominus Deus. Nonne hoc vides quale sit malum, non esse timorem aut amorem Dei? At simul vide & scito hodie non esse Dei timorem & amorem, ubi non est Dei scientia, ubi non est cognitio divinæ bonitatis & iustitiæ. Ne mihi nunc multitudinem aut difficultatem discendorum excuses; unum aut alterum ex omnibus tenendum, discite Deum timere, discite diligere, & tenes omnia,

Hoc est enim illud comprehendere cum omnibus Sanctis, quod commendat Apostolus, & quod sic explicat S. Bernardus: *Novimus hæc, num ideo & arbitramur nos comprehendisse? Non ea disputatio comprehendit, sed Sanctitas: si quomodo tamen comprehendit potest quod incomprehensibile est. At nisi posses, non dixisset Apostolus: ut comprehendamus cum omnibus Sanctis. Sancti igitur comprehendunt. Quæris quomodo? si Sanctus es, comprehendisti & nosti: si non es, & tuo experimento scies. Sanctum facit affectio sancta, & ipsa gemina; timor Domini sanctus, & sanctus amor. Tu perfectè affecta anima veluti quibusdam duobus brachiis suis comprehendit, amplectitur, stringit, tenet, & ait; Tenui eum, nec dimittam. Et timor quidem sublimi & profundo; amor lato longoque respondet. Quid tam timendum quam potestas, cui abscondi non potes? Poterat minus timeri Deus alterutro carens. Nunc autem perfectè oportet timeas illum, cui nec oculus deest omnia vident, nec manus potens omnia. Quid item tam amabile, quam amor ipse quo amas & quo amaris? amabiliorem tamen iuncta æternitas facit; quæ dum non excidit foras mittit suspensionem. Ama igitur perseveranter & longanimitè & habes longitudinem. Dilata amorem tuum usque ad inimicum, & latitudinem tenes. Esto etiam in omni sollicitudine timoratus, & sublime profundumque apprehendisti. Aut si majoris quatuor aequè tuis divini quatuor respondere, facis hoc, si stupes, si pavet, si fer ves, si sustines. Scrupenda planè sublimitas maiestatis, pavenda abyssus iudiciorum, fervorem exigui charitatis, æternitas perseverantiam sustinendi. Quis stupet, nisi qui contemplatur gloriam Dei? Quis pavet, nisi qui scrutatur profundum Sapientia? Quis fervet, nisi qui meditatur charitatem Dei? Quis sustinet & perseverat in amore, nisi qui ammiatur æternitatem charitatis? Nempe æternitatu quandam imaginem perseverantia præsefert. Denique sola est cui æternitas redditur, vel potius quæ æternitati hominem reddit, dicente Domino: **QUI PERSEVERAVERIT USQUE IN FINEM HIC SALVUS ERIT.***

Lib. 5. de
confid. c. 14

Vide in 4. parte, Fer. 4. Hebdomada 19.

Quidquid de Deo se scire dicant
impij, Deum nescire dicendi
sunt.

AD